

**Pauliina
Marttila**

KILPAILEE ENGLANNISSA

Horse Fair
-MESSUILLA

*Pojat ja
miehet
ratsailla*

**Miina
Äkkijyrkkä**
JA HEVOSET

Bettina
Lahdensivu
MENESTYY

HARRASTE-
extra

Koukussa lännenratsastukseen

”Lännenratsastus kolahti heti ensikokeilulla”, kertovat monet innostuneet harrastajat. Mutta mikä siinä oikein kolahtaa? Annetaan harrastajien kertoa.

Lännenratsastajat ovat Suomessa pieni, mutta yhä näkyvämpi ratsastajaryhmä. Suomen arviolta 160 000 ratsastuksenharrastajasta lännenratsastajia on tuhatkunta. Lännenratsastusta opettavia talleja ja kouluja löytyy kolmisenkymmentä eri puolilta Suomea. Laji kasvattaa koko ajan suosiotaan.

Osa perinteisen kouluratsastuksen harrastajista on siirtynyt lännenratsastukseen ja laji näyttää koukuttavan myös miehiä. Heidän osuutensa lännenratsastajista kasvaa nopeasti.

Laji kolahti ensikokeilussa

Irja Karttunen, Soile Laine ja Stanley Eklund alkoivat ratsastaa vasta aikuisiällä. Pohjoissavolainen Irja ja eteläsuomalainen Soile harrastivat kuutisen vuotta kouluratsastusta ennen kuin siirtyivät ”länkkäriin” joitakin vuosia sitten. Vantaalainen Stanley puolestaan aloitti suoraan lännenratsastuksella runsaat seitsemän vuotta sitten. Kaikille kolmelle laji kolahti heti ensikokeilussa. Siitä lähtien on oltu napakasti koukussa.

”Kolahdukseen” myötävaikuttii oma avoin asenne. Soile osallistui lännentunnille

uteliaisuuttaan työpaikan ratsastuskerhon retkellä. Irjan elämään länkkäri tuli luonnostaan, kun ratsastuskoulun pitäjä vaihtui lännenratsastajaksi. Irja ratsastaa Kuopion seudulla EM-tasolla kisaavan reiningratsastaja Maria Astikaisen Spring Ranchilla, Soile Hyvinkään Jokirannassa ja Stanley Jukka ja Anneli Kivelän Lahnuksen ratsastuskoulussa. 44-vuotias Stanley sai alkeiskurssin lahjaksi ratsastusta harrastavalta vaimoltaan. Kurssi yllätti Stanley'n positiivisesti.

– Lännenratsastus herätti minussa pikkupojan haaveen cowboy-ratsastuksesta. Tämä oli jotain ihan muuta kuin lapsena kokemani huippuetylä talutusratsastus. Nyt haaveilen kokeilevani joskus oikeaa karjanajoa Pohjois-Amerikassa.

Viisikymppinen Soile ahersi vuoden verran sekä koulu- että lännenratsastusta ennen siirtymistään kokonaan länkkäriin. Valintaan vaikutti myös lännenratsastuksen opettaja Pirjo Marjanen, joka edellyttää oppilailtaan huolellista perusratsastusta.

– En olisi valinnut länkkäriä, jos se olisi osoittautunut pelkäksi temppuiksi. Mutta tässä lajissa saan kaiken, sekä perusratsastusta että lännenratsastuksen monipuolisuutta.

Tunnit ovat monipuolisia

Lännenratsastuksessa on lukuisia alalajeja. Suomessa näkee etenkin vauhdikkaasti laukkaavaa reiningiä liukupysähdyksineen, tarkkuutta vaativaa trailia puomi- ja kartiotehtävineen, karjanajoa imitoivaa cow horsea, täsmällisesti ajoitetuista laukanvaihtotehtävistä tunnettua western ridingia, horsemanshippiä sekä hevosen askellajeja ja rakennetta arvioivaa pleasurea. Monipuolisuus kiehtoo.

– Lännenratsastuksesta löytyy laji jokaiselle hevoselle ja ratsastajille. Pidän erityisesti pleasuresta, jossa korostuu ratsukon yhteistyön saumattomuus. Pleasure näyttää ”hitaalta”, mutta mielestäni siinä kiteytyy lännenhevosen rentous ja kuuliaisuus. Hevonen toimii kuin ajatuksen voimalla ja on pleasure to ride, toteaa Stanley.

– Spring Ranchin tunnit ovat vaihtelevia ja monipuolisia. Harjoittelemme kaikenlaisia lännenratsastuksen liikkeitä, kuten vauhdikkaita laukkatehtäviä ja spinejä, kiemurauria sekä tarkkuutta vaativia peruuksia puomiradalla, Irja kertoo.

Lisäksi Spring Ranchilla treenataan keksäisin karjanajoa lähitilalta lainattujen vasi-

*Soile Laine ja quarter-ori
Jac Ice Bar kesällä 2013.
Kuva: Janina Salo.*

*"Kun on hyvä harrastus,
ei pakkasen häiritse",
sanoo Irja Karttunen
ratsunaan Peppis
Purple Haze eli Bonnie.
Kuva: Maria Astikainen.*

koiden kanssa.

– Se on niin hauskaa! Keväällä vasikat ovat vielä vähän hölmöjä, mutta syksyllä ne jo älyttävät meitä mennessä, Irja nauraa.

Soile on hurahtanut teknistä taitoa, herkkyyttä ja saumatonta yhteistyötä vaativaan trailiin.

– Olen nykertäjätyyppi, joten trail on minulle juuri oikea laji. On ihana hinkata puomitehtäviä, portteja, avaimenreikäpe-

ruutuksia ja muita trailin tarkkuustehtäviä. Niiden vaikeusastetta voi lisätä vähitellen, joten hinkkaamista riittää loputtomiin. Trail kasvattaa luonnetta!

Rentoa ja hevosystävällistä

Lännenratsastuskisoissa saapastellaan stetson päässä, kisoissa soi letkeä country ja ilmassa leijuu rentoa jenkkitunnelmaa.

Lännenyylistä tykkäville vaatteet ovat osaa lajin viehätystä. Ne ovat myös vaivatonta. Hevosien selkään on helppo kavuta farkuissa ja bootseissa. Ei tarvita erikoisaappaita, chapseja, timmejä paikkahousuja ja raippaa. Myös hevosten varusteet tuntuvat monesta mukavilta, koska ne on suunniteltu pidempiaikaiseen ratsastukseen. Niinpä, cowboyt ahertavat karjanajoreissuillaan pitkää päivää.

Myös Irjan, Soilen ja Stanley'n kommentteja.

Avataan mustaa laatikkoa

Irja, Soile ja Stanley eivät halua siirtyä perinteiseen kouluratsastukseen, koska kokevat saavansa lännenratsastuksesta jotain erityistä. Kun heitä kuuntelee, huomaa monen "koukun" löytyvän myös muista ratsastuslajeista. Kaikkia lajeja yhdistää tarve huolelliseen perusratsastukseen ja pyrkimys ratsastaa hevonen rennoksi ja tasapainoiseksi.

Lännenratsastuksen juju piilee yksityiskohdissa. Tunneilla pääsee usein ratsastamaan pohjoisamerikkalaisilla hevosroduilla, joita harvoin tapaa ratsastuskouluissa. Myös hevosten matala muoto on erityinen ja tuntuu miellyttävältä sekä hevosesta että ratsastajasta.

Jokaisessa ratsastuslajissa on sille tyypillisiä tehtäviä. Ratsastajan maku ratkaisee mikä laji viehättää eniten. Yksi tykittää esteitä, toinen rakastaa eleganttia kouluratsastusta, kolmas kaahaa maastossa. Lännenratsastuksen alalajit tarjoavat valtavan kirjon tehtäviä, jotka eivät tule vastaan muissa lajeissa: spinejä, avaimenreikäperuutuksia, portinavaamisia, puomilaatikoita ja vaikka karjanajoa. Ilmeisesti ne ovat alkaneet kiinnostaa laajemminkin, sillä working equitation muistuttaa lännenratsastuksen trailia.

Lännenratsastus on "vaivatonta", koska ratsastusvarusteina käytetään kypärän lisäksi farkkuja ja bootseja. Rennot varusteet, matalassa muodossa liikkuva hevonen ja hauskat ratsastustehtävät luovat lännenratsastukseen oman lajikulttuurinsa, joka viehättää samanmielisiä.

Hyvä lännenratsastus edellyttää kunnollista perusratsastusta kuten muutkin ratsastuksen lajit. Yhdellä kädellä ratsastaminen, pitkät ohjat, hevosen matala muoto ja teknisesti vaativat tehtävät ovat yhdistelmä, joka paljastaa armotta apujen huolimattomuuden. Lännentunneilla voi kuka vain terävöittää omaa ratsastustaan sekä ratsain että maasta käsin työskennellen.

Lue enemmän lännenratsastuksen annista kouluratsastajalle Hevoset & Ratsastus-lehden numerosta 8/2012. ☺

Stanley Eklundin mielestä lännenratsastuksesta on helppo tehdä perheen yhteinen harrastus, koska laji houkuttelee myös miehiä. Kuva: Outi Mattila.

tit huokuvat rentoutta, joka liittyy ennen kaikkea hevosen tapaan liikkua. Lännenhevokset ratsastetaan matalaan muotoon, jossa ne liikkuvat rennosti ja "maanmyötisesti", mutta samalla aktiivisesti". Liike on ratsastajalle mukava. Erityisesti letkeänrento hidaskävelu eli jog tuntuu terapeuttiselta ratsastajasta, jonka selkäranka ja sisuskalut muistavat ratsastuskoulussa sinniteltystä korkeasta-askelisista harjoitusraveista.

– Uskon, että matala muoto on mukava myös hevoselle, joka pystyy vapaasti tarkkailemaan puomeja ja muita tehtäviä, myös taaksepäin, Soile miettii.

Rentous liittyy myös keveyeen käteen. Lännenhevosia ratsastetaan yhdellä kädellä pitkän ohjin eikä kättä saa koskaan vetää taaksepäin. Hevonen tuntee kaulallaan käden sivuttaisliikkeen sekä kankikuolaimessa käden noston, jolla tehostetaan istunnan ja jalkojen vaikutusta esimerkiksi hevosta koottaessa.

– Vaikka ratsastus on välillä fyysisesti vaativaa, on tärkeää säilyttää rentous ja käden pehmeys. Lännenratsastus on auttanut minua eroon "kädellä ratsastamisesta" ja ajoittain kovasta ja epävakaaasta kädestä.

Rentoutta pohjustaa myös huolellinen yhteistyö hevosen kanssa.

– Trailin tehtävät eivät onnistu ellei niitä valmistele hyvin. Ratsastajan on tuotava hevonen tehtävään reilusti ja avujen on oltava tarkkoja ja johdonmukaisia. Vastuu on myös hevosella. Sen on osattava nostaa jalkojaan oikein ollakseen kolauttelematta puomeja.

Kokonainen kulttuuri

Länkkärikulttuuri leikkaa läpi lajin. Se näkyy lännenasusteina, tuntuu lännenratsastuksena, ja sitä pohjustaa lännenratsastuksen tyylinen maasta käsin työskentely.

Soilelle maasta käsin työskentely avautui vasta lännenratsastuksen myötä. Nyt siitä on tullut tärkeä osa opettelua, avain kommunikointiin ruumiin kielellä. Soile oppii lukemaan hevosen reaktioita, tehostamaan omaa apujen käyttöä sekä käyttämään ääntä ja painetta johdonmukaisesti.

– Maasta käsin näkee, milloin hevonen rentoutuu ja keskittyy. On huikea tun-

ne, kun hevonen liikkuu mukana ja tekee maasta käsin vaikka pohkeenväistön. Meinasitulla itku liikutuksesta, kun ensimmäisen kerran irrotin köyden ja poni kulki kiltisti vierellä ympäri maneesia.

Soile aikoo jatkaa maasta käsin työskentelyä, sillä trail-tehtävien toteuttaminen ei onnistu, jos kommunikaatio ei pelaa.

Lännenratsastuskulttuurin keskiössä kohtelee lännenhevonen. Tunnetuin ja yleisin lännellä on lihaksikas ja kompakti amerikkalainen quarter, jonka väitetään olevan maailman suosituin hevosrotu. Myös Soile, Irja ja Stanley ratsastavat pohjoisamerikkalaisilla quartereilla ja paineilla.

Tosiasiaa lännenratsastusta voi treenata minkä rotuisella hevosella tahansa, kunhan hevonen on koulutettu lännenavuille.

Länkkäri elää mukana

Kaikkeen ratsastukseen liittyy riskejä. Hevonen voi säikähtää tai hermostua, sännätä tai kääntyä, loikata tai pukittaa. Ratsastajan tasapaino on koetuksella koko ajan. Irja, Soile ja Stanley harjoittelevat tunneillaan vauhdikkaampiakin tehtäviä, mutta lännenratsastuksesta puuttuu putoamisti-

lastojen ykkönen, hyppääminen. Ylitettävät ”esteet” ovat korkeintaan korotettuja puomeja.

Irja kertoo päässeensä lännenratsastuksen avulla eroon putoamispeleistään. Osittain tämä johtuu lännenratsastuksen mukavammista tehtävistä, osittain Spring Ranchin kiltinöyryistä ja kärsivällisistä hevosista.

– Olin pudonnut kouluratsastustunnilla ja menettänyt luottamukseni hevosiin. Quarterit ja painitit tuntuvat kuuntelevan ratsastajaa mielellään, koska tehtävät ovat hauskoja ja kiinnostavia niillekin. Lännenratsastus on tuonut takaisin luottamustani hevosiin ja häivyttänyt askellajeihin liittyneitä pelkojani.

Soilen ratsastama rauhallinen quarterori houkuttelee heittämään ohjat kokonaan pois.

– Luotan Jac-oriin ja teen loppuverkat usein ilman ohjia. Kaartelen maneesissa ohjitta ja opin samalla käyttämään jalkojani tehokkaammin. Haluaisin kokeilla kaikkia askellajeja pelkällä kaulavanteella, jolloin hevosta ohjataan painon ja jalkojen lisäksi vain kaulavanteen kääntävällä avulla.

65-vuotias Irja uskoo lännenratsastuksen antaneen hänelle jatkoaikaa ratsastaja-

na. Suurin osa lännenratsastuksen tehtävistä sopii Irjan mukaan hyvin ikääntyneelle ratsastajalle, vaikkei opettaja ”antaisikaan ikätaoistusta”. Tehtävät tuntuvat mukavilta hallita ja ne kehittävät ratsastajan kuntoa ja tasapainoa.

Länkkäriin ”tempu” myös innostavat.

– On ihanaa kokea vielä tällä iällä oppimisen ja onnistumisen riemua. Tallillamme on useita iäkkäitä ratsastajia ja olemme välillä niin innoissamme, että peltipoliisit välähtelevät kotimatalla, kun unohdamme seurata nopeusmittaria, Irja nauraa.

Stanley kilpailee mielellään. Lahnuksessa järjestetään APHA paint -kisoja sekä all breed -luokkia seuran jäsenille. Kisaaminen tekee harjoittelusta määrätietoisempää.

– On hienoa kisata Lahnuksessa, jonne saapuu myös kansainvälisen tason tuomareita arvostelemaan ja pitämään klinikkaa.

Irja tähtää keväällä lännenratsastusmerkkiin.

– En palaa enää kouluratsastukseen ja toivon ratsastavani vielä kauan. Iän myötä refleksit hidastuvat ja huomaan muuttuvani varovaisemmaksi. Harmittaa, että aloin ratsastaa vasta viisikymppisenä. &

LM 550 – Suomessa viimeistelty traktorimönkijä.

TRAKTORIMÖNKIJÄ 4X4

T-kortti/15 v.
Edulliset vakuutukset
Ei vuosikatsastusta
Verohyöty ammatti-
käytössä!

LM 550 on koviin pohjolan olosuhteisiin muunnettu traktorimönkijä, jonka muutostyöt on tehty kokonaan Suomessa. Väsymättömän voiman takaa Yamahan 4-tahtinen 550 cc:n huippumoottori, jossa bonuksena elektroninen polttoaineen suihkutusta. Laadun takana Yamaha 5 vuoden ATV-takuu. Saatavana myös EPS-ohjaustehostimella. Laaja valikoima lisävarusteita, joilla räätälöit LM 550:n juuri tarpeittesi mukaiseksi niin huolto-, lumi- kuin metsätöihin.

LM 550 hinnat alk. **9.990 €**

Katso lähin
Yamaha-jälleenmyyjäsi:
www.yamaha-motor.fi

KONEKESKO

Kuvan laite erikoisvarustein.

HUIPUTAKUU!